

L'EDUCACIÓ: LA NOSTRA PRIORITAT BÀSICA

Bon dia, companys i companyes,

Em plau especialment compartir amb tots vosaltres la cloenda de la vostra Conferència d'Educació. I aprofitar l'ocasió per a subratllar la condició de prioritat que té l'educació en la proposta que els socialistes fem arribar al conjunt de la societat durant aquestes dies.

Perquè si haguéssim de destacar -o fins i tot d'escollir- una prioritat de la nostra futura acció de govern a partir del dia 14 de març, aquesta no podria ser cap altra que l'educació.

L'educació entesa com la transmissió d'uns coneixements específics però també d'uns valors bàsics de ciutadania, que fan possible un país d'homes i dones lliures.

Per als socialistes l'educació és la nostra prioritat bàsica. Ho és perquè la igualtat d'oportunitats, l'Estat social que amb tant d'encert afirma voler construir la Constitució de 1978, només es pot assolir mitjançant una justa, valenta i prolongada política educativa.

La política educativa del govern del PP s'ha destacat per situar-se radicalment a les antípodes d'aquest principi constitucional.

La primera legislatura va caracteritzar-se per la desídia i els retalls pressupostaris a fi de malmetre la reforma educativa que havia impulsat anteriorment el Partit Socialista.

Aquests darrers quatre anys el PP els ha utilitzat, gràcies a la seva majoria absoluta, per practicar una autèntica contrareforma que podem qualificar sense embuts de:

1. regressiva en relació als avenços anteriors,
2. autoritària en les seves maneres de relacionar-se amb els membres de la comunitat educativa, els interlocutors socials i les comunitats autònomes,
3. i socialment injusta perquè accentua les desigualtats i privilegia a uns pocs en detriment de la majoria de ciutadans i ciutadanes.

En aquests darrers anys el PP ha aprovat -comptant en moltes ocasions amb la complicitat de CiU- tres lleis que demostren amb claredat la raó de la nostra crítica.

La Llei Orgànica d'Universitat, LOU, ha rebut el rebuig i l'oposició frontal de les universitats espanyoles. En qualsevol país democràtic d'Europa l'allau de crítiques que va rebre la LOU hagués comportat la retirada immediata de la Llei i la dimissió del ministre. Però la dreta espanyolista del PP només sap practicar aquell ranci principi del “orden y mando”.

La LOU, amigues i amics, és una llei que només es preocupa de controlar el poder intern de les universitats i inaugura un pèssim sistema d'habilitació per al professorat. Un mecanisme d'accés a la docència que és injust per als capacitats, oneros per a les universitats i fortament burocràtic; un mecanisme que desprèn un tuf més propi del tardofranquisme que de l'Espanya democràtica, entre altres coses perquè el PP no ha cregut mai en el principi de l'autonomia universitària.

La segona llei, la Llei de Formació Professional és del tot insuficient perquè no integra de forma coherent la formació bàsica i la formació ocupacional. Tampoc no regula la formació continuada, que és una peça clarament estratègica per al desenvolupament econòmic i per a la millora de l'activitat i l'empleabilitat dels treballadors. És una

llei buida de mesures concretes i de finançament. En resum, una llei sense cap visió de futur i del tot inútil per a respondre a les demandes econòmiques i socials actuals.

Finalment, el tercer text legislatiu, la paradoxalment anomenada Ley de Calidad és sens dubte l'exponent més clar de la ideologia segregadora, confessional, privatitzadora i autoritària del PP. La LOCE ha aixecat l'oposició no tan sols del Partit Socialista sinó de tothom que hi té alguna cosa interessant a dir en aquesta matèria.

Pedagògicament és un pas enrera, que introdueix itineraris prematurs i discriminatoris per als alumnes, i que no preveu mesures eficaces i realistes a favor d'aquells que tenen dificultats específiques d'aprenentatge. Recupera la religió com a assignatura de currículum a tots els efectes acadèmics, menyspreant el consens constitucional entorn del caràcter no confessional de l'Estat espanyol.

En xifres reals, l'esforç inversor i la despesa educativa ha disminuït. El 1996, el darrer any de govern socialista, el 4,9% del PIB es destinava a educació, avui aquest percentatge ha disminuït un notable mig punt. Uns diners, per exemple, que haguessin pogut anar a beques: per a concedir-ne més, millor dotades i de major durada. Avui,

però, el nombre de becaris a Espanya s'ha reduït en més de 50.000 universitaris en relació al 1996.

Segons l'OCDE, Espanya ocupa el número dinovè sobre vint-i-vuit països del nostre entorn econòmic en inversió educativa.

Hem patit un Govern que, en comptes de modernitzar l'educació, ha tirat endavant polítiques antiquades, velles fórmules per a problemes nous, ha recuperat la revàlida, la religió com a assignatura, la rigidesa i uniformitat dels programes i, com no podia ser d'altra manera, ens vol obligar a disminuir les hores d'ensenyament de la llengua catalana.

Enfront d'aquest panorama francament desolador, els socialistes farem de l'educació la prioritat d'entre les prioritats. En el benentès que per a nosaltres l'educació és l'autèntica clau de volta sense la qual és impossible construir una societat més justa, més culte, millor travada socialment, que doni més oportunitats als nostres infants i joves i que ens incorpori de forma activa i creativa a la societat del coneixement.

Impulsarem un model educatiu que posarà l'accent en la formació d'aquells valors universals de tolerància, diàleg, drets humans, civisme i solidaritat. Un model educatiu que serà respectuós amb la diversitat cultural de la nostra societat i amb la pluralitat nacional d'Espanya.

Avui, per primera vegada, totes les Comunitats autònomes tenen transferides les competències en educació.

Vol dir que totes i cada una de les Comunitats Autònomes tenim la capacitat de dissenyar la nostra pròpia política educativa.

És per això que el paper del Govern d'Espanya ha de canviar substancialment i s'ha de fonamentar en dibuixar les grans directrius del sistema educatiu.

Ha de ser capaç de generar complicitats amb els agents educatius i ha de comprometre els recursos econòmics necessaris per assegurar el bon funcionament del sistema.

Però el PP ens ho posa especialment difícil: Les Lleis generals del sistema educatiu espanyol aprovades per la majoria absoluta del PP ens representen una cotilla

insuportable que condiciona la nostra acció de govern i la capacitat de fer una política educativa pròpia.

A més, el Govern del PP, al mateix temps que ens imposa polítiques reaccionàries, ens ofega econòmicament no destinant recursos ni tant sols per tirar endavant aquelles lleis que ells mateixos han establert.

Ja ho vàrem dir en la campanya electoral al Parlament: la situació del sistema educatiu és molt deficitària, estem a la cua de tots els països de la UE en despesa en educació. El mateix podem dir respecte del conjunt d'Espanya, uns dèficits en inversió que afecten de manera greu a la qualitat del sistema.

El Govern de Catalunya del President Maragall ja ha començat a treballar per a redreçar aquesta situació. Ara, amics i amigues, el que ens cal és un Govern a Espanya encapçalat per José Luis Rodríguez Zapatero que ens doni un marc per poder exercir la nostra autonomia i ens permeti modernitzar el nostre sistema, posar-nos al davant de les necessitats que reclama la nostra societat, assegurar la igualtat d'oportunitats i la cohesió social, formar ciutadans lliures solidaris i responsables.

I això es concreta en unes lleis bàsiques dissenyades sobre la base del diàleg i el pacte social i en funció del coneixement de les necessitats d'una societat moderna. I en la garantia d'un finançament suficient per poder assegurar la posta en marxa d'aquestes polítiques.

Aquest és el Govern que volem per Espanya, ben diferent del que des de fa 8 anys estem patint.

Per això un nou Govern el que ha de fer en primer lloc és posar les bases per a la modernització del sistema, fent front als nous reptes, que es caracteritzen per:

- El coneixement com a valor creixent en la nostra societat, i l'educació com a garantia i mitjà de proporcionar-lo. Això comporta el domini de noves eines i més competències en aspectes com ara les Tecnologies de la Informació i la Comunicació.
- La globalització, que comporta una major mobilitat de ciutadans i ciutadanes per tot el món, amb l'aparició de nous fenòmens i nous interrogants. La globalització implica també la necessitat d'assegurar el domini de les llengües estrangeres, sobretot l'anglès, i ens obliga a

competir en un mercat més obert i, per tant, a preparar més els ciutadans i les ciutadanes.

- La diversitat de situacions de les persones i dels seus interessos i possibilitats, que ens porta cap a la necessitat de definir solucions més flexibles i ajustades a realitats diferents i a articular mesures de xoc contra la marginació social.
- La necessitat d’afirmar i conrear, ara més que mai, els valors de la democràcia i l’humanisme, la convivència i la solidaritat, i la voluntat de formar homes i dones lliures i responsables dels seus actes.
- El canvi continuat, que obliga a una major capacitat d’adaptació a noves situacions i formes de treball i que demana formació al llarg de tota la vida. En aquest sentit, la Formació Professional esdevé una prioritat de caràcter estratègic que s’ha d’adreçar tant a joves com als treballadors actius o desocupats.
- La importància d’iniciar l’educació el més aviat possible; d’aquí el paper educatiu fonamental de l’educació infantil, des dels 0 anys, i la necessitat de considerar l’etapa de 0 a 6 anys com a etapa educativa.

- La necessitat que el sistema universitari faci un salt endavant, que formi professionals d'alt nivell tal com reclama el sistema productiu però també persones integrals.

En aquesta situació de canvi social, el principi d'igualtat ha d'estar present més que mai en el nostre sistema educatiu, de la mateixa manera que hem d'entendre l'educació com a inversió per aconseguir una societat més preparada per assumir els reptes de competitivitat en un mercat global i canviant, on el coneixement és la base del progrés.

Per tot això els socialistes proposem:

A nivell general

- Incrementar la despesa per alumne a tots els nivells del sistema educatiu fins assolir la mitjana de la UE al final de la legislatura.
- Aconseguir que tots els centres sostinguts amb fons públics garanteixin un servei educatiu sense discriminació de cap mena i amb un nivell de qualitat

satisfactori, disposant dels mitjans necessaris per assegurar-ho.

En el camp específic de l'ensenyament superior universitari.

- Fer possible que la universitat catalana participi plenament en la construcció del nou Espai Europeu d'Educació Superior, element cabdal de l'avenç cap a una veritable Europa de la ciutadania, on la mobilitat de titulats i professionals sigui una possibilitat real.
- Impulsar la recuperació i la potenciació d'una veritable autonomia universitària, fortament retallada en els últims temps. Una autonomia que no ha d'estar renyida, en el cas de les universitats públiques, amb el fet necessari d'haver de retre comptes a la societat que la finança, representada pel Parlament.
- Connectar les universitats amb les necessitats dels diversos sectors productius i possibilitar la innovació constant tant en continguts com en els processos de formació i aprenentatge. Potenciar la vinculació entre les universitats i els seus entorns territorials, i impulsar la

seva dimensió d'instruments de desenvolupament econòmic i de cohesió del conjunt del país.

- Dotar la universitat amb les eines adequades per gestionar una situació de competència i estimular l'eficiència en la gestió.

En el camp dels altres ensenyaments: infantil, primària, secundària, ens proposem.

- Finançar la creació de 45.000 places d'educació infantil a Catalunya.
- Incrementar l'èxit dels alumnes escolaritzats en el sistema educatiu. Per a això, entre altres mesures, caldrà incrementar l'oferta educativa pel que fa al nombre d'hores de classe, la qualitat dels equipaments i la preparació i reconeixement del professorat.
- Potenciar l'orientació educativa dels centres, sobretot a secundària, dotant-los dels recursos necessaris. La nova condició juvenil i els nous itineraris de pas a la vida adulta dels joves exigeix dels centres major capacitat d'orientació i assessorament especialitzat cap als alumnes.

- Reforçar l'acció tutorial en la secundària obligatòria també és fonamental a fi de coordinar millor les tasques docents i garantir més temps per atendre les famílies dels alumnes.
- Establir una normativa bàsica que permeti al professorat el desplegament d'una carrera professional estimulante, no burocràtica i lligada a la feina efectiva que es faci en el centre educatiu.
- Establir una normativa bàsica que permeti l'exercici d'una veritable autonomia dels centres docents, amb capacitat per organitzar-se i donar respostes de prop als problemes concrets que s'hi presenten.
- Possibilitar la participació dels ajuntaments en la gestió del sistema educatiu i propiciar la seva cooperació en l'educació dels ciutadans i ciutadanes.
- Impulsar i finançar programes que permetin l'ús dels centres educatius 12 hores al dia, 7 dies a la setmana i 11 mesos l'any, per desenvolupar-hi activitats educatives i de lleure educatiu.

- Fomentar l'ensenyament de música i dansa, d'art dramàtic, plàstica i disseny.
- Impulsar un programa de caràcter estatal per dotar els centres educatius de la infraestructura d'equipaments informàtics: connexió en banda ampla, dotació d'ordinadors, implantació de software lliure, connexió en xarxa i generació de programes de suport educatiu.
- Impulsar un programa de caràcter estatal per a la millora del coneixement de les llengües estrangeres, en particular l'anglès, la disminució de les ràtios en les classes de llengua estrangera i la signatura de convenis amb altres països per a la formació del professorat en la seva llengua. A Catalunya, en acabar la secundària, tots els alumnes hauran de dominar perfectament el català, el castellà i l'anglès.
- Estimular la permanència dels alumnes en els ensenyaments postobligatoris, fins a aconseguir que un 85% dels alumnes segueixi aquests ensenyaments, mitjançant beques que facilitin als alumnes amb menys possibilitats econòmiques la continuació dels estudis.

En el camp de la formació professional ens comprometem a:

- Millorar l'oferta de Formació Professional integrant els tres sistemes actuals i apropant la formació a les empreses, a la realitat del territori i a les necessitats dels treballadors.
- Elaborar a nivell estatal un catàleg de qualificacions professionals que permetrà desenvolupar un sistema integrat i la coordinació de les polítiques de l'Estat i de les CC.AA.
- Establir el dret individual a un crèdit de temps formatiu i a posar-hi els mitjans que facin possible els seu exercici efectiu per part dels treballadors.
- Establir, de comú acord amb les comunitats autònomes, convenis de col·laboració amb països de la UE per a fomentar pràctiques professionals, tant per alumnes com per al professorat.

Amigues i amics aquestes són algunes de les mesures que a partir del 14 de març ens comprometem a impulsar des

d'un govern d'Espanya, presidit per José Luis Rodríguez Zapatero.

Com us deia en començar, els socialistes farem de l'educació la prioritat d'entre les prioritats. Aquest és avui el nostre principal compromís del canvi que volem per a Espanya, del canvi que Catalunya i, especialment, el nostre sistema educatiu necessita.

Gràcies.